På tide med kulturboikott av Israel

Av Marthe Valle, musiker, Annar Follesø, musiker, Erik Hillestad, daglig leder i Kirkelig kulturverksted, Nils Petter Molvær, musiker, Magdi Omar Ytreeide Abdelmaguid, musiker i Karpe, Nosizwe, musiker, Nora Taksdal, musiker, Helge Kjekshus, musiker og Øystein Greni, musiker i BigBang

Denne kommentaren sto først på trykk i Vårt Land 23.mai 2022

«When the facts change, so must our minds.» Sitatet stammer fra Michael Lynk, FNs spesialrapportør for Palestina. 24. mars i år la han fram sin rapport om menneskerettssituasjonen i de okkuperte palestinske områdene.

Apartheid-politikk

Lynk beskriver hvordan han startet sitt arbeid basert på at Israels okkupasjon av Vestbredden, Øst-Jerusalem og Gaza var nettopp en okkupasjon – midlertidig i sin natur. Israels massive utbygging av bosettinger i de okkuperte områdene (i seg selv en krigsforbrytelse i henhold til folkeretten), bygging av etnisk segregert infrastruktur, samt hyppige utsagn fra israelske politikere om at alt land er staten Israel, gjorde det etter hvert klart for Lynk at virkeligheten var annerledes. Virkeligheten er ikke en *okkupasjon,* men en folkerettslig *annektering*, der palestinerne er underlagt apartheid-lover.

Rapporten til Lynk er den femte i løpet av kun ett år som beskriver Israels politikk som apartheid. Det samme gjør menneskerettsorganisasjoner som israelske B'Tselem, amerikanske Human Rights Watch, og 1. februar i år, Amnesty International. Amnesty fastslår at Israel utøver apartheid mot alle palestinere: som statsborgere innenfor våpenhvilelinjene fra 1948, i områdene som ble okkupert/annektert i 1967 og som flyktninger i mange land. Amnesty International nøyer seg ikke med kun å beskrive den institusjonaliserte undertrykkelsen og volden, men krever også sanksjoner mot Israel for å få avviklet apartheidstyret.

> Mange musikere, skuespillere og andre kunstnere som tar oppdrag i Israel har latt seg overbevise om at de bidrar til dialog

Kultursamarbeid er en markør

24. februar i år angrep Russland Ukraina, en brutal, folkerettsstridig invasjon som har skapt enorme lidelser for det ukrainske folket. Vesten har reagert kraftfullt, samlet og omfattende. Også kulturlivet boikotter: samarbeid med offisielle russiske kulturinstitusjoner har blitt avsluttet, og kunstnere assosiert med Putin-regimet har fått oppdrag og verv kansellert. Dette er viktig, da kultursamarbeid er en markør for avspenning og normalitet, og det internasjonale samfunn bør ikke ha normale relasjoner med et land som bryter folkeretten så fundamentalt.

Men hvorfor skal ting forholde seg annerledes når det gjelder Israel? Sammenlignet med den massive responsen vi har sett overfor Russland, er det slående hvor vanskelig det har vært å få innført selv milde sanksjoner mot Israel. Mange musikere, skuespillere og andre kunstnere som tar oppdrag i Israel har latt seg overbevise om at de bidrar til dialog og forståelse.

Men problemet har aldri vært mangel på dette. Problemet er en stat bygget på og opprettholdt gjennom fordrivelse og institusjonalisert undertrykkelse av en hel folkegruppe. Israel kontrollerer en palestiners liv fra vugge til grav, og forlanger at vi alle skal avfinne oss med deres tyveri av land, eiendom og livsmuligheter som skjedde under fordrivelsen i 1948 og i etterkant av krigen i 1967.

Israel ser på kultur og kultursamarbeid som en måte å påvirke hvordan landet oppfattes på

Et førsteklasses verktøy

Israel ser på kultur og kultursamarbeid som en måte å påvirke hvordan landet oppfattes på. Strategien for dette kalles «Brand Israel», der kultur ses som «et førsteklasses verktøy for Hasbara», som er Israels benevnelse på pro-israelsk propaganda.

Da Israel vant Eurovision Song Contest i 2018, uttalte deres deltaker til israelsk TV at «vi gjorde noe utrolig for Hasbara». Hun opptrådte kort tid etter sammen med statsminister Benyamin Netanyahu. Dette var samtidig som israelske soldater daglig drepte og lemlestet demonstranter ved muren rundt Gaza. Da Israel året etter var vert for konkurransen, ble den avholdt ved ruinene av en palestinsk landsby. Flere vignettfilmer med medvirkende artister ble filmet på okkupert land, selv om alt ble fremstilt som om det var Israel.

Ikke bare politikere og næringsliv, men også kulturinstitusjoner, kunstnere og artister har et moralsk ansvar for ikke å gi legitimitet til dette regimet. På samme måte som vi nå sender et kraftfullt budskap om vår solidaritet med det ukrainske folket, må vi også vise vår solidaritet med palestinerne.